TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos — Direktyva 2002/21/EB — 4 straipsnio 1 dalis — Teisė apskųsti nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimą — Veiksmingas apskundimo mechanizmas — Nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimo palikimas galioti, kol nagrinėjamas skundas — Nacionalinio teismo sprendimo, kuriuo panaikinamas nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas, padariniai laiko atžvilgiu — Galimybė panaikinti nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimą atgaline data — Teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai“

Byloje C-231/15

dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) 2015 m. vasario 18 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. gegužės 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

Petrotel Sp. z o.o. w Płocku

prieš

Polkomtel Sp. z o.o.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Prechal, A. Rosas, C. Toader ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej*, atstovaujamo *radca prawny* L. Ochniewicz,

— *Petrotel sp. z o.o. w Płocku*, atstovaujamos advokato K. Stompel,

— *Polkomtel sp. z o.o.*, atstovaujamos *radca prawny* E. Barembruch,

* Proceso kalba: lenkų.

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun, J. Hottiaux ir L. Nicolae,

susipažinęs su 2016 m. birželio 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL L 337, 2009, p. 37) (toliau – Pagrindų direktyva), 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmo ir trečio sakinių bei antros pastraipos išaiškinimo.

2 Prašymas pateiktas nagrinėjant *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* (Elektroninių ryšių biuro pirmininkas, toliau – ERB pirmininkas) ir *Petrotel sp. z o.o. w Płocku* (toliau – *Petrotel*) ginčą su *Polkomtel sp. z o.o.* dėl ERB pirmininko sprendimo, priimto sprendžiant šių dviejų įmonių nesutarimą dėl *Polkomtel* taikomų tarifų už balso skambučių užbaigimą jos judriojo telefono ryšio tinkle.

Teisinis pagrindas

3 Pagrindų direktyvos 4 straipsnio, skirto teisei apskųsti nacionalinės reguliavimo institucijos (toliau – NRI) sprendimą, 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygiu veiktų veiksmingi mechanizmai, pagal kuriuos bet kuris paslaugų gavėjas ar įmonė, teikianti elektroninių ryšių tinklus ir (arba) paslaugas, kuriai turi įtakos [NRI] sprendimas, turėtų teisę paduoti apeliacinei institucijai [paduoti institucijai], nepriklausomai nuo suinteresuotų šalių, apeliacinį skundą dėl to sprendimo [skundą dėl to sprendimo]. Ši institucija, kuri gali būti teismas, turi turėti atitinkamas kvalifikacijas, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo funkcijas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į bylos sudėtį [esmę] ir kad veiktų veiksmingas apeliacijų [skundų nagrinėjimo] mechanizmas.

Kol nagrinėjamas apeliacinis skundas [nagrinėjamas skundas], galioja nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas, išskyrus tuos atvejus, kai pagal nacionalinę teisę nustatomos laikinosios priemonės.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

4 Per procedūrą, kuri vyko anksčiau už pagrindinės bylos dalyku esančią procedūrą, ERB pirmininkas, atlikęs atitinkamos rinkos lyginamąjį tyrimą, priėmė 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimą, kuriuo įpareigojo *Polkomtel*, kaip didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčią įmonę, suderinti tarifus už balso skambučių užbaigimą jos judriojo telefono ryšio tinkle su šiame sprendime nustatyto dydžio tarifais (toliau – 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimas). *Polkomtel* apskundė šį sprendimą.

5 Kompetentingam teismui nagrinėjant skundą dėl 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimo, vyko *Polkomtel* ir *Petrotel* derybos dėl, be kita ko, tarifų už balso skambučių užbaigimą jos judriojo telefono ryšio tinkle pakeitimo. Šioms įmonėms nesusitarus, buvo kreiptasi į ERB pirmininką su prašymu išspręsti jų ginčą.

6 2009 m. kovo 17 d. sprendimu, kuriuo įgyvendinamas 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimas, ERB pirmininkas išsprendė šį ginčą pakeisdamas, be kita ko, *Petrotel* ir *Polkomtel* sudarytos sutarties sąlygas dėl tarifų už balso skambučių užbaigimą *Polkomtel* judriojo telefono ryšio tinkle (toliau – 2009 m. kovo 17 d. sprendimas). Šiuo sprendimu ERB pirmininkas įpareigojo *Polkomtel* suderinti šiuos tarifus su jo 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendime nustatyto dydžio tarifais. *Polkomtel* taip pat apskundė 2009 m. kovo 17 d. sprendimą *Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Varšuvos apygardos teismas, nagrinėjantis bylas, susijusias su konkurencijos ir vartotojų teisių apsauga, Lenkija).

7 Dar nebaigus nagrinėti skundo dėl 2009 m. kovo 17 d. sprendimo, 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimas buvo panaikintas 2011 m. kovo 23 d. *Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Varšuvos apygardos teismas, nagrinėjantis bylas, susijusias su konkurencijos ir vartotojų teisių apsauga) sprendimu; pastarąjį sprendimą 2012 m. sausio 30 d. sprendimu patvirtino *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšuvos apeliacinis teismas, Lenkija).

8 2012 m. spalio 26 d. sprendimu *Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Varšuvos apygardos teismas, nagrinėjantis bylas, susijusias su konkurencijos ir vartotojų teisių apsauga) taip pat panaikino 2009 m. kovo 17 d. sprendimą dėl to, kad šis, skirtas 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimui įgyvendinti, prarado savo pagrindą, nes 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendime numatytos pareigos buvo panaikintos atgaline data. Todėl teismas nusprendė, kad 2009 m. kovo 17 d. sprendimo panaikinimas taip pat lemia *Polkomtel* pareigos suderinti savo tarifus su 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendime nustatyto dydžio tarifais panaikinimą atgaline data.

9 ERB pirmininkas ir *Petrotel* apskundė 2012 m. spalio 26 d. *Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Varšuvos apygardos teismas, nagrinėjantis bylas, susijusias su konkurencijos ir vartotojų teisių apsauga) sprendimą *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšuvos apeliacinis teismas); 2013 m. rugsėjo 19 d. šis teismas atmetė jų skundą, nes nusprendė, be kita ko, kad nagrinėjamu atveju netaikytini Lenkijos administracinių teismų praktikoje įtvirtinti administracinio proceso principai, pagal kuriuos administracinio sprendimo panaikinimas sukelia padarinių tik *ex nunc*. ERB pirmininkas ir *Petrotel* apskundė šį teismo sprendimą kasacine tvarka *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas).

10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšuvos apeliacinis teismas) nuomonei ir mano, kad ankstesniame punkte nurodytų administracinio proceso principų taikymas tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė jo nagrinėjamoje byloje, neleidžia užtikrinti veiksmingos teisminės gynybos, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnį ir Pagrindų direktyvos 4 straipsnį. Anot jo, elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų srities bylą nagrinėję teismai pagrįstai galėjo suformuoti nepriklausomą požiūrį į 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimo panaikinimo padarinius.

11 Jis nurodo, kad, remiantis šiuo požiūriu, teismas, gavęs skundą dėl 2009 m. kovo 17 d. sprendimo, kuris buvo nedelsiant vykdytinas ir skirtas 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimui įgyvendinti, panaikinus pastarąjį sprendimą galėjo arba pakeisti tarifus už balso skambučių užbaigimą judriojo telefono ryšio tinkle 2009 m. kovo 17 d. sprendime nurodytam laikotarpiui, arba panaikinti šį sprendimą ir pareigą taikyti šiuos tarifus tuo pačiu laikotarpiu. Jo nuomone, 2009 m. kovo 17 d. sprendimo panaikinimas neturėjo neigiamos įtakos Sąjungos teisės elektroninių ryšių srityje veiksmingumui ir leido NRI priimti naują sprendimą, nustatantį tinklą teikiančių įmonių sutartyje numatytų tarifų už balso skambučių užbaigimą judriojo telefono ryšio tinkle dydžius 2009 m. kovo 17 d. sprendime nurodytam laikotarpiui.

12 Vis dėlto, kadangi *Petrotel* teigia, kad 2009 m. kovo 17 d. sprendimas galiojo, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, ir 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimo panaikinimas negalėjo sukelti padarinių *ex tunc*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam

teismui kyla klausimas, ar šia nuostata apribojama valstybių narių procesinė autonomija, ir jis suabejojo dėl to, kokią reikšmę turi veiksmingos teisminės gynybos principo įgyvendinimas pagal šį straipsnį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu.

13 Šio teismo nuomone, nusprendus, kad veiksmingos teisminės gynybos principas lemia leidimą keisti ar panaikinti NRI sprendimą atgaline data, būtų užtikrinta pusiausvyra tarp elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų sritį reglamentuojančios Sąjungos teisės veiksmingumo principo ir veiksmingos teisminės gynybos principo, ir tai neprieštarautų teisinio saugumo ar teisėtų lūkesčių apsaugos principams.

14 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies [pirmos pastraipos] pirmąjį ir trečiąjį sakinius reikia aiškinti taip, kad jeigu tinklą suteikianti įmonė apskundžia NRI sprendimą, kuriuo nustatomi tarifai už skambučių užbaigimą šios įmonės tinkle (toliau – [pirmasis sprendimas]), o vėliau ši įmonė apskundžia dar vieną NRI sprendimą, kuriuo [pirmojo sprendimo] adresato ir kitos įmonės sutartis pakeičiama taip, kad tos kitos įmonės mokami tarifai už skambučių užbaigimą [pirmojo sprendimo] adresato tinkle atitiktų [pirmajame sprendime] nustatytus tarifus (įgyvendinimo sprendimas), nacionalinis teismas, nustatęs, kad [pirmasis sprendimas] panaikintas, negali panaikinti įgyvendinimo sprendimo, atsižvelgdamas į Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies [antros pastraipos] turinį ir į įmonės, kuriai įgyvendinimo sprendimas naudingas, interesus, kylančius iš teisėtų lūkesčių arba teisinio saugumo principų; o gal Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies [pirmos pastraipos] pirmąjį ir trečiąjį sakinius, siejamus su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas gali panaikinti NRI įgyvendinimo sprendimą ir taip panaikinti jame numatytus įpareigojimus už laikotarpį iki savo sprendimo, jeigu pripažintų, kad tai yra būtina siekiant veiksmingai apsaugoti įmonės, apskundusios NRI sprendimą, kuriuo įgyvendinami vėliau panaikintame [pirmajame sprendime] numatyti įpareigojimai, teises?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumo

15 *Polkomtel* teigia, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pateiktas klausimas nepriimtinas, nes, pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė taikytinų Lenkijos teisės nuostatų ir tiksliai neapibrėžė jo nustatyto ryšio tarp nacionalinės teisės nuostatų ir jo prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų ir, antra, pateiktas klausimas yra bendro pobūdžio ir hipotetinis, nes juo prašoma bendrai įvertinti, kokių padarinių sukels nacionalinio teismo sprendimas panaikinti NRI sprendimą, nors toks vertinimas nebūtinas ginčui pagrindinėje byloje išspręsti.

16 Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinį pagrindą ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su tikrove arba pagrindinės bylos dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2016 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Polkomtel*, C-397/14, EU:C:2016:256, 37 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

17 Tačiau šiuo atveju taip nėra. Iš tiesų, pirma, prašyme priimti prejudicinį sprendimą pakankamai aiškiai nurodytas faktinis ir teisinis pagrindas, taip pat Lenkijos teismų praktikos analizė, kad būtų galima nustatyti pateikto klausimo apimtį. Antra, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad jį pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalį nacionaliniam

teismui leidžiama atgaline data panaikinti NRI sprendimą, ir kad atsakymas į šį klausimą jam būtinas sprendimui dėl kasacinių skundų, pateiktų dėl *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšuvos apeliacinis teismas) sprendimo atgaline data panaikinti 2009 m. kovo 17 d. sprendimą, priimti.

18 Taigi pateiktas klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

19 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmąjį ir trečiąjį sakinį bei antrą pastraipą, siejamus su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad skundą dėl NRI sprendimo nagrinėjantis nacionalinis teismas turi turėti teisę panaikinti šį sprendimą atgaline data, jei nusprendžia, kad tai būtina norint užtikrinti skundą pateikusios įmonės teisių veiksmingą apsaugą.

20 Pirmiausia reikia pažymėti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Pagrindų direktyvos 4 straipsnis išreiškia Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą veiksmingos teisminės gynybos principą, pagal kurį valstybių narių teismai turi užtikrinti teisės subjektams pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių teisminę gynybą (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 22 d. Sprendimo *T-Mobile Austria*, C-282/13, EU:C:2015:24, 33 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

21 Pagal Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmąjį ir trečiąjį sakinius valstybės narės įpareigojamos numatyti veiksmingus apskundimo mechanizmus, pagal kuriuos bet kuris paslaugų gavėjas ar įmonė, teikianti elektroninių ryšių tinklus ir (arba) paslaugas, kuriems turi įtakos NRI sprendimas, galėtų paduoti skundą dėl to sprendimo. Pagal tos pačios dalies antrą pastraipą, kol nagrinėjamas skundas, NRI sprendimas galioja, išskyrus tuos atvejus, kai pagal nacionalinę teisę nustatomos laikinosios priemonės.

22 Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje neįtvirtintos ypatingos procedūros taisyklės, pagal kurias reikėtų įgyvendinti pareigą numatyti veiksmingą apskundimo mechanizmą, ir nereglamentuojamos nacionalinio teismo sprendimo panaikinti NRI sprendimą padariniai laiko atžvilgiu.

23 Nesant atitinkamą sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės nuostatų, iš esmės pačios valstybės narės, remdamosi savo procesine autonomija ir paisydamos iš lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų kylančių reikalavimų, turi numatyti procesines taisykles, taikomas tokiam skundui, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje (pagal analogiją žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 47 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2013 m. birželio 27 d. Sprendimo *Agrokonsulting*, C-93/12, EU:C:2013:432, 35 punktą).

24 Tokiomis aplinkybėmis, kaip matyti iš šio sprendimo 20 punkto, Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta pareiga užtikrinti veiksmingą apskundimo mechanizmą, išreikštas Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintas teisės subjektams pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas (šiuo klausimu žr. 2007 m. kovo 13 d. Sprendimo *Unibet*, C-432/05, EU:C:2007:163, 44 punktą), kurio privalu laikytis visais atvejais.

25 Vadinasi, skundą dėl NRI sprendimo nagrinėjantis nacionalinis teismas turi turėti teisę panaikinti šį sprendimą atgaline data, jei nusprendžia, kad tai būtina, norint užtikrinti skundą pateikusios įmonės teisių veiksmingą apsaugą.

26 Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies antra pastraipa nedaro jokių kliūčių ir neriboja šios galimybės.

27 Iš šios nuostatos tik matyti, kad dėl NRI sprendimo pateiktas skundas neturi stabdomojo poveikio, nebent pagal nacionalinę teisę nustatomos laikinosios priemonės. Taigi NRI sprendimas iš esmės taikomas per visą skundo nagrinėjimo procedūros trukmę, tačiau tai neužkerta kelio galimybei pasibaigus šiai procedūrai panaikinti šį sprendimą atgaline data, jeigu nacionalinis teismas nusprendžia, kad tai būtina norint užtikrinti skundą pateikusios įmonės teisių veiksmingą apsaugą.

28 Be to, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nacionalinio teismo galimybė panaikinti NRI sprendimą atgaline data nėra nesuderinama su teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų paisymu.

29 Šiuo atžvilgiu primintina, kad teisinio saugumo principas, kurį papildo teisėtų lūkesčių apsaugos principas, reikalauja, viena vertus, kad teisės normos būtų aiškios ir tikslios, kita vertus, kad teisės subjektai galėtų numatyti jų taikymą (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 46 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką bei 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Hungary ir kt.*, C-98/14, EU:C:2015:386, 77 punktą).

30 Iš Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies antros pastraipos formuluotės aiškiai matyti, kad pagal šią nuostatą apskųstas NRI sprendimas paliekamas galioti, tik kol nagrinėjamas skundas. Tokiomis aplinkybėmis ūkio subjektai – šalys nagrinėjant šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytą skundą, negali pagrįstai tikėtis, kad jeigu apskųstas NRI sprendimas bus panaikintas, šis panaikinimas nesukels padarinių *ex tunc*.

31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą atsakytina: Pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmąjį ir trečiąjį sakinius bei antrą pastraipą, siejamus su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad skundą dėl NRI sprendimo nagrinėjantis nacionalinis teismas turi turėti teisę panaikinti šį sprendimą atgaline data, jei nusprendžia, kad tai būtina norint užtikrinti skundą pateikusios įmonės teisių veiksmingą apsaugą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

32 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmąjį ir trečiąjį sakinius bei antrą pastraipą, siejamus su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad skundą dėl nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimo nagrinėjantis nacionalinis teismas turi turėti teisę panaikinti šį sprendimą atgaline data, jei nusprendžia, kad tai būtina norint užtikrinti skundą pateikusios įmonės teisių veiksmingą apsaugą.

Parašai.